

Language and Care: A Qualitative Study of Iranian Language Learners' Perceptions based on Noddings' and Logstrup's Care Theory

Sahar Malekian¹

PhD Candidate in TEFL, Hakim Sabzevari University, Sabzevar, Iran

Seyyed Mohammad Reza Adel²

Associate Professor in TEFL, Hakim Sabzevari University, Sabzevar, Iran (Corresponding author)

Mohammad Davoudi³

Associate Professor in TEFL, Hakim Sabzevari University, Sabzevar, Iran

Saeed Ghaniabadi⁴

Assistant Professor of Linguistics, Hakim Sabzevari University, Sabzevar, Iran

Received: October 11, 2024 ✦ Revised: November 4, 2024

Accepted: November 8, 2024 ✦ Published Online: January 1, 2025

How to cite this article:

Malekian, S., Adel, S. M. R., Davoudi, M., & Ghaniabadi, S. (2024). Language and Care: A Qualitative Study of Iranian Language Learners' Perceptions based on Noddings' and Logstrup's Care Theory. *Journal of Linguistics and Khorasan Dialects*, 16 (3), 47-71. (in Persian with English abstract)

<https://doi.org/10.22067/jlkd.2024.90210.1279>

Abstract

The primary aim of this qualitative study was to explore the relationships between teachers and language learners based on Noddings' (1998) and Logstrup's (1997) care theory, focusing on the perceptions of Iranian language learners in public schools. Data were collected through interviews with ten language learners in these schools. The data were then analyzed using the coding stages of grounded theory (Corbin & Strauss, 1990) and MAXQDA software version 24. In this research, 22 sub-codes and four main codes were identified, leading to the

1. Email: saharmalekian.malekian@gmail.com

2. Email: sm.adel@hsu.ac.ir

3. Email: m.davoudi@hsu.ac.ir

4. Email: s.ghaniabadi@hsu.ac.ir

development of a new theoretical model for the teacher-student care relationship. The main categories of this relationship included communication and interaction, teaching methods, understanding and support, and individual characteristics of teachers. Additionally, the subcategories encompassed: respect, reciprocal relationships, individual attention, patient listening to students, dialogue with students, relational literacy, teacher courage in initiating care relationships, honesty, compassion, encouragement, full engagement, motivational shifts, emotional support, trust-based communication, supportive environments, appropriate teaching methods, teacher availability, student interaction, realistic expectations from students, responsiveness, and the incorporation of fun and humor. The results suggests several educational implications for policymakers, teachers, and language learners from a psychological perspective, aiming to enhance their understanding and application of the concept of 'care,' which will contribute to teachers' professional growth and improve students' educational outcomes.

Keywords: Caring, Teacher-student Caring Relationships, Perception, Grounded Theory Methodology, MAXQDA Software.

زبان و مراقبت: بررسی کیفی ادراکی زبان‌آموزان ایرانی بر اساس نظریه مراقبت نادینگز* و لوگ‌استروپ**

سحر ملکیان، دانشجوی دکتری آموزش زبان انگلیسی، گروه زبان و ادبیات انگلیسی،

دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران^۱

[HTTPS://ORCID.ORG/0009-0007-7417-0845](https://orcid.org/0009-0007-7417-0845)

سید محمدرضا عادل، دانشیار آموزش زبان انگلیسی، گروه زبان و ادبیات انگلیسی،

دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران (نویسنده مسئول)^۲

[HTTPS://ORCID.ORG/0000-0002-1136-8973](https://orcid.org/0000-0002-1136-8973)

محمد داودی، دانشیار آموزش زبان انگلیسی، گروه زبان و ادبیات انگلیسی،

دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران^۳

[HTTPS://ORCID.ORG/0000-0002-131-4555](https://orcid.org/0000-0002-131-4555)

سعید غنی‌آبادی، استادیار زبان‌شناسی، گروه زبان و ادبیات انگلیسی،

دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران^۴

[HTTPS://ORCID.ORG/0000-0002-9941-7628](https://orcid.org/0000-0002-9941-7628)

صص ۴۷-۷۱

ارجاع به این مقاله:

ملکیان، س.، و عادل، س. م. ع.، و داودی، م.، و غنی‌آبادی، س. (۱۴۰۳). «زبان و مراقبت: بررسی کیفی ادراکی زبان‌آموزان ایرانی بر اساس نظریه مراقبت نادینگز و لوگ‌استروپ»، در نشریه علمی زبان‌شناسی و گویش‌های خراسان، پاییز، صص ۴۷-۷۱.

<https://doi.org/10.22067/jlkd.2024.90210.1279>

* Noddings (1998)

** Logstrup (1997)

ارسال: ۱۴۰۳/۰۷/۲۰؛ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۸/۱۴؛ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۸/۱۸؛ انتشار برخط: ۱۴۰۳/۱۰/۱۲

پست الکترونیکی:

1. Email: saharmalekian.malekian@gmail.com

2. Email: sm.adel@hsu.ac.ir

3. Email: m.davoudi@hsu.ac.ir

4. Email: s.ghanjabadi@hsu.ac.ir

چکیده

هدف اصلی این مطالعه کیفی، بررسی روابط میان معلمان و زبان‌آموزان بر اساس نظریه مراقبت نادینگز (۱۹۸۸) و لوگ‌استروپ (۱۹۹۷) است. در این پژوهش، مفهوم مراقبت با جنبه‌های زبان‌شناختی چون تعامل زبانی و انتقال معنایی بررسی شده است، که از طریق آن‌ها رابطه مراقبتی میان معلم و دانش‌آموز ایجاد می‌شود. برای جمع‌آوری داده‌ها، با ده زبان‌آموز در مدارس مصاحبه انجام شد. سپس داده‌ها با استفاده از مراحل کدگذاری نظریه داده‌بنیاد^۱ (کربین و استراس^۲، ۱۹۹۰) و نرم‌افزار مکس کیودا نسخه ۲۴ تحلیل گردید. در این تحقیق، ۲۲ کد فرعی و چهار کد اصلی شناسایی شد و مدل نظری جدیدی برای رابطه مراقبتی معلم-دانش‌آموز ارائه گردید. مقوله‌های اصلی این رابطه شامل ارتباط و تعامل، شیوه‌های آموزشی، درک و حمایت، و ویژگی‌های فردی معلمان بود. همچنین، مقوله‌های فرعی شامل احترام، رابطه متقابل، توجه فردی، گوش دادن با حوصله به دانش‌آموزان، گفت‌وگو با دانش‌آموزان، سواد رابطه‌ای، شجاعت معلم در آغاز ارتباط مراقبتی، صداقت، دلسوزی، تشویق، جذب کامل، جابجایی انگیزشی، حمایت احساسی، ارتباط بر پایه اعتماد، محیط حمایتی، استفاده از روش‌های آموزشی مناسب، در دسترس بودن معلم، تعامل دانش‌آموزان، انتظارات واقع‌گرایانه از دانش‌آموزان، پاسخ‌دهی، و ایجاد سرگرمی و طنز بودند. این تحقیق در نهایت نشان می‌دهد که چگونه ویژگی‌های روانشناسی زبان و زبان‌شناسی کاربردی می‌توانند نقش مهمی در درک و تقویت ارتباطات آموزشی داشته باشند. یافته‌های این مطالعه با توجه به دیدگاه روانشناسی به چندین پیامد آموزشی برای سیاست‌گذاران آموزشی، معلمان و زبان‌آموزان اشاره دارد تا مفهوم «مراقبت» را بهتر بشناسند و به‌کارگیرند و این امر به رشد حرفه‌ای معلمان و بهبود آموزشی دانش‌آموزان کمک خواهد کرد.

کلیدواژه‌ها: مراقبت، روابط مراقبتی معلم-دانش‌آموز، ادراک، نظریه داده‌بنیاد، نرم‌افزار مکس کیودا^۳.

۱- مقدمه

رابطه مراقبتی معلم و دانش‌آموز در فرایند یادگیری زبان تأثیرات شگرفی دارد. از دیدگاه روانشناسی زبان، ویژگی‌هایی همچون درک متقابل و تعامل کلامی به شکل‌گیری این رابطه کمک می‌کند و از منظر زبان‌شناسی، مباحث معناشناسی و دستور زبان، مبنای ایجاد و درک ارتباط مؤثر بین معلم و زبان‌آموزان را تشکیل می‌دهند. در این زمینه، زبان‌شناسی کاربردی نیز نقش حیاتی ایفا می‌کند تا بتوان روش‌های آموزشی مناسب برای تعاملات مراقبتی در محیط آموزشی را

1. Grounded Theory
2. Corbin and Strauss
3. MAXQDA

طراحی نمود.

دانش آموزانی که معلمان دلسوز و مراقب دارند، پیشرفت‌های تحصیلی بالایی را تجربه می‌کنند (لانگو باردی و همکاران^۱، ۲۰۲۱ و ۲۰۲۳، دیویس^۲، ۲۰۰۳؛ لی و یوان^۳، ۲۰۱۹). صرف نظر از درجه قابل توجه مراقبت، پژوهشگران مختلف در حوزه آموزش به‌طور کیفی و کمی به مطالعه مفهوم مراقبت و ویژگی‌های آن از دیدگاه‌های مختلف پرداخته‌اند. به‌عنوان مثال، آن‌ها به بررسی آموزش مراقبتی، ویژگی‌های آن در افراد، جوامع دلسوز، مراقبت در زمینه‌های خاص و ادراک معلمان و یادگیرندگان از مفهوم مراقبت پرداخته‌اند. مطالعات کیفی در این زمینه بیشتر از مطالعات کمی است؛ این موضوع می‌تواند به چالش‌های ارائه تعاریف عملیاتی برای ساختار آن مرتبط باشد (وایت^۴، ۲۰۰۳).

چندین پژوهشگر مراقبت را به‌طور کمی بررسی کرده و مقیاس‌هایی برای اندازه‌گیری آن توسعه داده‌اند (تیون و مک‌کراسکی^۵، ۱۹۹۷؛ انگ^۶، ۲۰۰۵؛ توسولت^۷، ۲۰۰۸؛ رزا و همکاران^۸، ۲۰۲۱؛ بای و همکاران^۹، ۲۰۲۲)، سایر پژوهشگران روابط معلم-دانش آموز را به‌طور کیفی مورد بررسی قرار داده‌اند. در مطالعه خود، جدرلوند و روزن^۹ (۲۰۲۲) ادراکات دانش آموزان از کیفیت رابطه معلم-دانش آموز^{۱۰} و خودکارآمدی دانش آموزان^{۱۱} را به‌طور هم‌زمان برای بررسی چندبعدی ادراک فردی دانش آموزان از کیفیت رابطه معلم-دانش آموز اندازه‌گیری کردند. در خصوص خودکارآمدی، آن‌ها دو ابزار معتبر و شناخته‌شده را در محیط سوئد به کار گرفتند. ساکسر و همکاران^{۱۲} (۲۰۲۴) نقش ارتباط معلم-دانش آموز و دانش آموز-دانش آموز را بر حال خوب دانش آموزان متوسطه در سوئیس مطالعه کردند. در مطالعات کیفی درباره مراقبت، پژوهشگران روش‌های مختلفی را برای عملیاتی کردن مفهوم آن به کار گرفته‌اند:

1. Longobardi et al.
2. Davis
3. Lee and Yuen
4. White
5. Teven, and McCroskey
6. Ang
7. Tosolt
8. Roza et al.
9. Jederlund and Rosen
10. TSR
11. SSE
12. Saxer et al.

مصاحبه با معلمان و خوداندیشی‌ها (گارزا و همکاران^۱، ۲۰۱۴)، مصاحبه با دانش‌آموزان و گروه‌های کانونی (دیویس و همکاران^۲، ۲۰۱۱؛ فریرا و بوسورث^۳، ۲۰۰۱)، و ترکیب مصاحبه‌های دانش‌آموز و معلم (کسی‌دی و بایتس^۴، ۲۰۰۵). مرور پیشینه تحقیق نشان می‌دهد که مطالعات کیفی درباره روابط دلسوزانه معلم-دانش‌آموز در بافت زبان انگلیسی به‌عنوان زبان خارجی^۵ نسبت به ادراکات یادگیرندگان نادر است و بیشتر مطالعات به‌صورت کمی صورت گرفته است (موری و زووک، ۲۰۱۱؛ سان و همکاران، ۲۰۱۷). این مطالعه از روش داده‌بنیاد برای بررسی کیفی رابطه مراقبتی و دلسوزانه معلم و دانش‌آموز در کلاس‌های زبان انگلیسی مدارس دولتی در ایران استفاده خواهد کرد.

۲- پیشینه تحقیق

پژوهش‌های زبان‌شناسی و روانشناسی زبان تأکید دارند که آموزش مراقبتی می‌تواند بر اساس تعاملات معنایی صورت گیرد. در بسیاری از این مطالعات، ادراکات زبان‌آموزان از نقش معلم به‌عنوان راهنما و مراقب مورد بررسی قرار گرفته است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که تمرکز بر جنبه‌های زبان‌شناختی در ارتباطات کلاسی، به‌ویژه در زمینه‌های معنایی و نحوی، می‌تواند فهم بهتری از مفهوم مراقبت در محیط‌های یادگیری زبان فراهم کند.

۲-۱ چارچوب نظری مراقبت

در این بخش به بررسی دو نظریه بنیادی مراقبت که توسط نادینگز (۱۹۸۸) و لوگ‌استروپ (۱۹۹۷) ارائه شده، می‌پردازیم. این دو نظریه، در این پژوهش با تأکید بر مباحث زبان‌شناسی و روانشناسی زبان همچون انتقال معنایی در ارتباطات، به‌کار رفته است. در این زمینه، از زبان‌شناسی کاربردی برای تحلیل تعاملات میان معلم و زبان‌آموزان استفاده شده است تا نقش گفت‌وگوهای مراقبتی در ایجاد رابطه مؤثر بررسی شود. نظریه مراقبت نادینگز عمدتاً برای مطالعات آکادمیک مناسب و مفید است. در این رابطه مراقبتی، دو گروه وجود دارد: یکی مراقب و دیگری گروه مراقبت‌شده. این نقش‌ها ثابت نیستند بلکه قابل تعویض هستند، زیرا هر فردی می‌تواند در هر ارتباطی هم مراقب باشد و هم مورد مراقبت قرار گیرد. آنچه که مراقبت‌شده به رابطه مراقبتی می‌دهد، هیچ تضمینی برای انجام آن به‌عنوان مراقب ندارد،

1. Garza et al.
2. Davis et al.
3. Ferreira and Bosworth
4. Cassidy and Bates
5. EFL

بلکه تنها توجه انتخابی اوست. درجه این توجه به روابط مراقبتی تفاوت بین مراحل مراقبت، "مراقبت از" و "مراقبت برای" (نادینگز، ۲۰۱۳) را تعریف می کند.

مهم ترین اثر لوگ استروپ «تقاضای اخلاقی» بود که در سال ۱۹۵۶ منتشر شد. او به وابستگی متقابل بین افراد اعتقاد داشت. این موضوع نمایانگر هستی شناسی بنیادین زندگی انسانی بود (اسکریک^۱، ۲۰۱۱). فلسفه اخلاقی او به عنوان اخلاق هستی شناختی توصیف شده است. این فلسفه بر اساس آنچه افراد می توانند انجام دهند نیست، بلکه بر اساس آنچه به دلیل زمینه رابطه ای بر آن ها اتفاق می افتد، می باشد (راجبرگ^۲، ۲۰۱۷). این تجربه رابطه ای هستی شناختی بین افراد به مفهوم تقاضای اخلاقی لوگ استروپ منجر می شود که در قلب پدیدارشناسی اخلاقی او قرار دارد. تقاضای اخلاقی به این معناست که فرد برای دیگری اهمیت قائل است تا منافع او را تأمین کند. وجود افراد یک تقاضای اخلاقی بر آن ها تحمیل می کند تا از زندگی شخص دیگری که با اعتماد به آن توجه شده، مراقبت کنند (لوگ استروپ، ۱۹۹۷).

در تحقیق حاضر، استفاده از نظریه های مراقبت نادینگز (۱۹۸۸) و لوگ استروپ (۱۹۹۷) به دلیل تأکید بر روابط انسانی و اهمیت توجه متقابل در فرایند یادگیری زبان آموزان ایرانی ضروری است. نظریه نادینگز با تمرکز بر نقش های متغیر مراقب و مراقبت شده، به ما این امکان را می دهد که درک کنیم چگونه تعاملات بین زبان آموزان و معلمان می تواند به شکل گیری یک محیط یادگیری حمایتگر و مؤثر منجر شود. از سوی دیگر، مفهوم «تقاضای اخلاقی» لوگ استروپ بر اهمیت توجه به نیازهای فردی و روانی زبان آموزان تأکید دارد که برای ایجاد انگیزه و پیشرفت در یادگیری ضروری است. این دو نظریه به هم پیوسته، چارچوبی جامع برای تحلیل کیفیت ادراکی زبان آموزان فراهم می آورند و نشان می دهند که چگونه روابط مراقبتی می تواند به بهبود فرآیند یادگیری و ارتقاء کیفیت آموزش زبان منجر شود.

۲-۲ تحقیقات پیشین در مورد رابطه مراقبتی معلم و دانش آموز

تعامل و روابط معلم و دانش آموز در زمینه آموزش و یادگیری نقش حیاتی دارند. مطالعات متنوعی کیفیت این تعاملات را از دیدگاه های مختلف بررسی کرده اند. به عنوان مثال، مانزو و روئدا^۳ (۲۰۰۱) تأثیر آگاهی از فرهنگ و جامعه دانش آموزان بر روابط بین معلمان لاتین و مریبان و دانش آموزانشان را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد که آگاهی

1. Skærbæk
2. Rabjerg
3. Monzo and Rueda

از تجربیات دانش‌آموزان، زبان مادری و سبک‌های تعامل، نیازهای اجتماعی و تحصیلی دانش‌آموزان را برآورده می‌کند. درحالی‌که مانزو و روندا (۲۰۰۱) بر تأثیر آگاهی از فرهنگ تأکید دارند، اما نتایج آن‌ها ممکن است به تنوع فرهنگی در سایر زمینه‌ها توجه کافی نداشته باشند.

جفری و همکاران^۱ (۲۰۱۳) دیدگاه معلمان و دانش‌آموزان ابتدایی از یک رابطه مراقبتی و میزان شباهت و تفاوت در ادراکات آن‌ها را بررسی کردند. آن‌ها کشف کردند که ادراک آن‌ها از مراقبت در سه دسته اصلی قرار می‌گیرد: برآورده کردن نیازهای جسمی، افزایش رفاه عاطفی و ارائه کمک استراتژیک. با این حال، دو حوزه تفاوت در بیان مراقبت وجود داشت: حفظ امنیت کودکان و حمایت از کار تحصیلی کودکان. در نهایت، سطح توسعه‌یافتگی شرکت‌کنندگان بر ادراکات آن‌ها از مراقبت تأثیر گذاشت. به هر حال تمرکز بر ادراکات معلمان و دانش‌آموزان ممکن است برخی از عوامل محیطی دیگر را نادیده بگیرد که می‌تواند بر کیفیت رابطه مراقبتی تأثیر بگذارد.

در مطالعه‌ای دیگر، آلدروپ و همکاران^۲ (۲۰۱۸) نقش میانجی‌گر رابطه معلم-دانش‌آموز و تأثیر آن بر بدرفتاری دانش‌آموزان و رفاه معلمان را بررسی کردند. نتایج ارتباطاتی بین بدرفتاری دانش‌آموزان از نظر معلم، خستگی مفرط و کاهش اشتیاق را نشان داد. همچنین ارتباط کمتری بین بدرفتاری ارزیابی شده توسط دانش‌آموزان و رفاه معلمان وجود داشت. علاوه بر این، رابطه معلم-دانش‌آموز به طور مثبت با رفاه معلمان مرتبط بود. کیفیت این رابطه نقش میانجی را در ارتباط بین بدرفتاری ادراک‌شده توسط معلم و اشتیاق ایفا کرد. با این حال، بیشتر ادبیات اخیر درباره روابط معلم-دانش‌آموز بر نقش «مراقبت» در این تعاملات تمرکز داشته است. اگرچه نتایج تحقیق آن‌ها نشان‌دهنده ارتباطات مهمی بین بدرفتاری دانش‌آموزان و رفاه معلمان است، اما این تحقیق به بررسی عوامل زمینه‌ای که ممکن است بر این روابط تأثیر بگذارند، نپرداخته است.

سانگ و همکاران^۳ (۲۰۲۲) نقش مراقبت معلم و رابطه معلم-دانش‌آموز را در پیش‌بینی تمایل به صحبت کردن به زبان دوم (L2WTC) یادگیرندگان زبان انگلیسی به‌عنوان زبان خارجی (EFL) با استفاده از یک پرسشنامه معتبر در کشور چین مورد مطالعه قرار دادند. نتایج نشان داد که رفتارهای مراقبتی معلمان و رابطه معلم-دانش‌آموز می‌تواند به‌طور قابل‌توجهی تمایل به صحبت کردن به زبان دوم یادگیرندگان چینی را تحت تأثیر قرار دهد. درحالی‌که در این

1. Jeffery et al.
2. Aldrup et al.
3. Song et al.

پژوهش، آن‌ها بر نقش مراقبت معلم کرده‌اند، نیاز به بررسی تأثیرات فرهنگی و اجتماعی بر این روابط احساس می‌شود.

با توجه به تحقیقات پیشین، می‌توان به خلأهای موجود در ادبیات اشاره کرد. برای مثال، بسیاری از مطالعات تنها بر روی یک بعد از رابطه مراقبتی تمرکز کرده‌اند و کمتر به تعاملات چندوجهی پرداخته‌اند. همچنین، نیاز است که بیشتر به تأثیر متغیرهای اجتماعی و فرهنگی بر این روابط پرداخته شود؛ بنابراین، این تحقیق می‌تواند به درک عمیق‌تری از تعاملات معلم و دانش‌آموز کمک کند و راهکارهایی برای بهبود این روابط ارائه دهد. همچنین، با توجه به تغییرات اجتماعی و فرهنگی در جوامع مختلف، بررسی این تعاملات می‌تواند به سیاست‌گذاران آموزشی کمک کند تا برنامه‌های آموزشی مؤثرتری طراحی کنند.

۲-۳ هدف مطالعه

در این مطالعه، محققان از روش نظریه داده‌بنیاد برای بررسی ادراکات یادگیرندگان ایرانی EFL در مدارس دولتی نسبت به روابط مراقبتی معلم-دانش‌آموز استفاده کردند؛ بنابراین، این مطالعه به سؤال پژوهشی زیر پاسخ داد:

ادراکات فراگیران ایرانی زبان انگلیسی به‌عنوان زبان خارجی (EFL) از روابط مراقبتی معلم-دانش‌آموز در مدارس دولتی چیست؟

۳- روش تحقیق

در مطالعه حاضر، ده زبان‌آموز (۵ نفر دختر و ۵ نفر پسر) شرکت کردند. سن آن‌ها بین ۱۴ تا ۱۸ سال بود. هر یک از زبان‌آموزان در دو جلسه مصاحبه شرکت کردند که هر مصاحبه حدود یک ساعت طول کشید. مصاحبه‌ها در مدرسه و پس از ساعت کلاسی برگزار شد. جدول ۱-۳ مشخصات شرکت‌کنندگان در این تحقیق را نشان می‌دهد.

جدول ۱-۳

مشخصات شرکت‌کنندگان در تحقیق

سن	نام فرضی	
۱۶	زهرا	دختران
۱۴	مینا	

سن	نام فرضی	
۱۴	شادی	
۱۸	سارا	
۱۵	شیوا	
۱۴	رضا	پسران
۱۶	احمد	
۱۸	حمید	
۱۵	رامین	
۱۵	احسان	

در این تحقیق، برای جمع‌آوری داده‌ها از روش مصاحبه نیمه‌ساختاری استفاده شد. بسیاری از پژوهشگران در حوزه کیفی، مصاحبه نیمه‌ساختاری را ابزاری می‌دانند که به پژوهشگر این امکان را می‌دهد تا مطالعات خود را با انعطاف‌پذیری و با طرح سؤالات متناسب با مصاحبه‌شوندگان به پیش ببرد. در این نوع مصاحبه، مصاحبه‌کننده معمولاً چارچوبی از موضوعات برای بررسی دارد (راسلین و همکاران^۱، ۲۰۲۲).

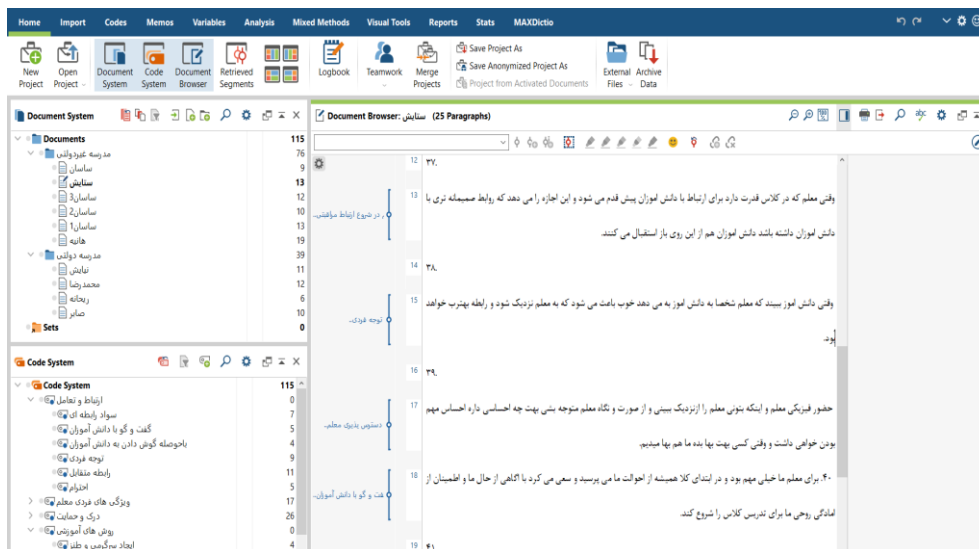
برای ضبط صدای شرکت‌کنندگان در تحقیق، از یک گوشی موبایل استفاده شد. سیل و سیلورمن^۲ (۱۹۹۷) به ضبط عینی و جامع داده‌ها به‌عنوان یکی از راهبردهای ضروری برای اطمینان از دقت و اعتبار در تحقیقات کیفی اشاره می‌کنند. در ۳۰ سال گذشته، استفاده از دستگاه ضبط صدا به رویکردی معمول برای تولید رونوشت‌های مصاحبه‌های عمیق و بحث‌های گروهی تبدیل شده است (لی^۳، ۲۰۰۴).

علاوه بر سؤالاتی که از قبل آماده شده بودند (ضمیمه)، در حین مصاحبه نیز سؤالاتی مطرح شد که بیانگر یکی از ویژگی‌های تحقیق کیفی است؛ یعنی با توجه به پاسخی که مصاحبه‌شونده ارائه می‌دهد در همان جلسه و با توجه به شرایط موجود، سؤالات جدیدی مطرح می‌شود (دورنیه^۴، ۲۰۰۷).

1. Ruslin et al.
2. Seale and Silverman
3. Lee
4. Dörnyei

پس از ضبط مصاحبه‌ها با استفاده از یک دستگاه موبایل و پیاده‌سازی آن‌ها، داده‌ها به‌صورت فایل ورد در کامپیوتر ذخیره و سپس به نرم‌افزار مکس کیودا نسخه ۲۴ منتقل شد. یکی از ویژگی‌های اصلی نرم‌افزار مکس کیودا و سایر نرم‌افزارهای تحلیل کیفی، قابلیت کار با کدها و تخصیص آن‌ها به بخش‌های انتخاب‌شده از داده‌ها است که ممکن است شامل کلمات یا قسمت‌هایی از متن، بخش‌هایی از تصویر یا صحنه‌هایی در ویدیو باشد (کوچارتز و رادیکر، ۲۰۱۹). هر یک از مصاحبه‌ها به‌طور جداگانه وارد نرم‌افزار شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و سپس مصاحبه بعدی انجام گرفت. در این میان، سؤالات جدیدی مطرح شد که پژوهشگران این تحقیق در مصاحبه‌های بعدی از آن‌ها بهره‌بردند (کربین و اشتراش، ۱۹۹۰).

برای تحلیل داده‌ها، از روش داده‌بنیاد استفاده شد که شامل سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی است (کربین و اشتراش، ۱۹۹۰؛ دورنیه، ۲۰۰۷) که در مرحله اول ۱۱۵ کد، در مرحله دوم ۲۲ کد فرعی و در مرحله نهایی چهار کد اصلی شناسایی شد. شکل ۱-۳ صفحه اصلی نرم‌افزار مکس کیودا و کدهای استخراج شده در این تحقیق را نمایش می‌دهد.

شکل ۱-۳ کدهای اصلی و فرعی در نرم‌افزار مکس کیودا (MAXQDA)

۴- تحلیل داده‌های پژوهش

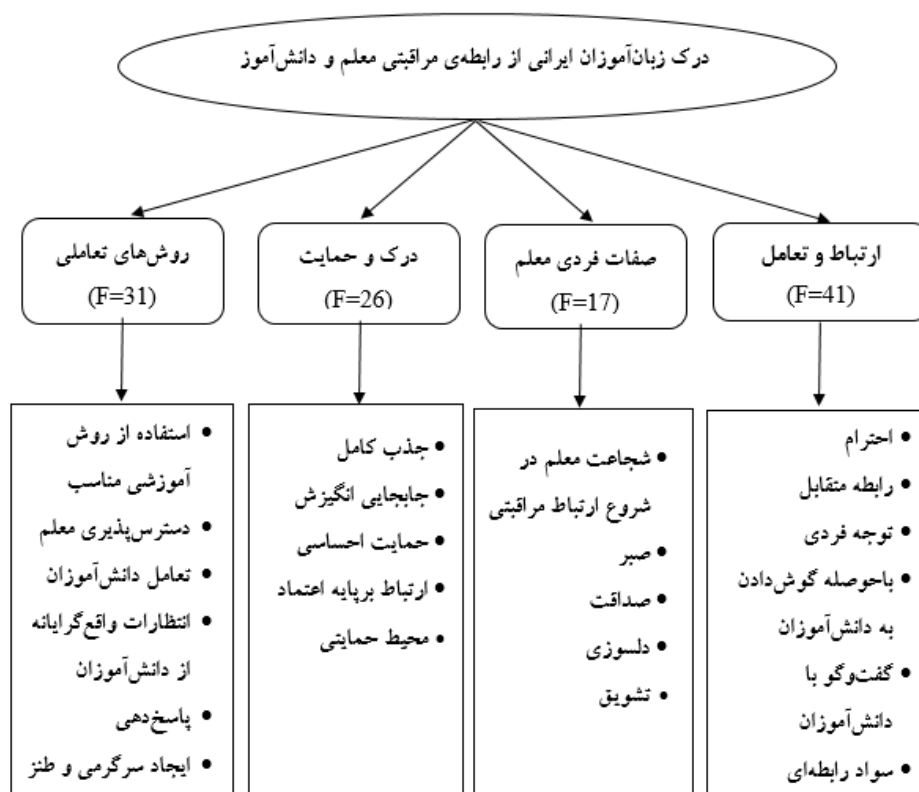
این مطالعه، به منظور جمع‌آوری داده‌های کیفی، از مصاحبه استفاده کرد. داده‌ها به صورت کلمه به کلمه رونویسی شد. همان‌طور که توسط کرسول^۱ (۲۰۱۴) توصیه شده است، این مطالعه از نرم‌افزار مکس کیودا (نسخه ۲۰۲۴) برای کدگذاری و تحلیل داده‌ها استفاده کرد. در این مرحله پژوهشگران با کمک روش داده‌بنیاد و سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی (کرین و اشتراک، ۱۹۹۰) به تحلیل داده‌های کیفی پرداختند.

در مرحله کدگذاری باز، داده‌ها خط به خط مورد مطالعه قرار گرفت و برای هر بخش یک کد مناسب انتخاب شد. در این تحقیق، در مرحله اول یعنی کدگذاری باز، حدود ۱۱۵ کد استخراج شد. در مرحله دوم که کدگذاری محوری نامیده می‌شود، روابط بین کدهای اولیه شناسایی شده و پس از استخراج مفاهیم اصلی، زیر هر یک از این مفاهیم قرار داده شد. در این تحقیق، ۲۲ مقوله فرعی شناسایی شد که شامل احترام، رابطه متقابل، توجه فردی، با حوصله گوش دادن به دانش‌آموزان، گفت‌وگو با دانش‌آموزان، سواد رابطه‌ای، شجاعت معلم در شروع ارتباط مراقبتی، صداقت، دلسوزی، تشویق، جذب کامل، جابجایی انگیزشی، حمایت احساسی، ارتباط بر پایه اعتماد، محیط حمایتی، استفاده از روش آموزشی مناسب، در دسترس بودن معلم، تعامل دانش‌آموزان، انتظارات واقع‌گرایانه از دانش‌آموزان، پاسخ‌دهی، ایجاد سرگرمی و طنز بود. در مرحله سوم که کدگذاری انتخابی نامیده می‌شود، چهار مقوله اساسی برای رابطه مراقبتی بین معلم و دانش‌آموز شناسایی شد که شامل ارتباط و تعامل، ویژگی‌های فردی معلم، درک و حمایت و شیوه‌های آموزشی بود.

برای اطمینان از اعتبار و پایایی کدهای به دست آمده، ۲۰ درصد از آن‌ها توسط کدگذار خارجی که مدرس دانشگاه و متخصص در انجام تحلیل داده‌های کیفی در زبان‌شناسی کاربردی بود، بررسی شدند. برای کل داده‌های کیفی، در مجموع ۳۱۶ کد تولید شد که ۶۴ کد توسط کدگذار دوم بررسی شد که در مورد ۱۵ کد با کدگذار اول اختلاف نظر داشت. این منجر به ضریب توافق بین کد ۹۲/۵٪ شد. دو کدگذار مشترکاً نقاط واگرایی در کدگذاری خود را مورد بحث و بررسی قرار دادند و اصلاحاتی در چند کد انجام دادند و به این ترتیب سیستم کدگذاری را در این تحقیق نهایی کردند.

در نتیجه در پاسخ به این سؤال کیفی «درک زبان‌آموزان ایرانی زبان انگلیسی از روابط مراقبتی در مدارس دولتی چیست؟» موضع کلی درک دانش‌آموزان ایرانی زبان انگلیسی از روابط مراقبتی معلم- دانش‌آموز به دست آمد که

شامل ۱۱۵ کد بود؛ به عبارت دیگر، این موارد عواملی هستند که دانش آموزان ایرانی زبان انگلیسی به عنوان درک خود از روابط مراقبتی معلم-دانش آموز مشخص کرده اند. با بررسی ارتباط بین این کدها ۲۲ کد فرعی و ۴ کد اصلی شناسایی شد و یک مدل برای ارتباط مراقبتی معلم-دانش آموز از دید دانش آموزان پیشنهاد شد. شکل ۴-۲ بیانگر این مدل پیشنهادی می باشد. در این بخش فراوانی هر یک از مقوله ها به همراه سخنان شرکت کنندگان در تحقیق مورد بررسی قرار می گیرد.

شکل ۴-۲ مدل پیشنهادی برای ارتباط مراقبتی معلم-دانش آموز از دید دانش آموزان

۴-۱ ارتباط و تعامل

طبق شکل ۴-۲، رایج‌ترین مقوله اصلی در این موضوع ارتباط و تعامل (F=41) می باشد که شامل شش مقوله فرعی است که به ترتیب فراوانی عبارتند از: ارتباط متقابل (F=11)، توجه فردی (F=9)، سواد رابطه‌ای (F=7)، گفت‌وگو با دانش آموزان (F=5)، احترام (F=5) و باحوصله گوش دادن به دانش آموزان (F=4). در زیر گزیده‌هایی

از پاسخ شرکت‌کنندگان در رابطه با این مقوله‌های فرعی ارائه شده است:

هنگامی که معلم شاهد پیشرفت دانش‌آموز هست معلم هم امیدوارتر میشه. پس این امر باعث پیشرفت دو طرف میشه و دانش‌آموز هم وقتی میبینه با مراقبت‌های معلم پیشرفت کرده تلاش میکنه که اون مراقبت‌ها رو با تلاش بیشتر حفظ کنه و رابطه خیلی مفید و قوی بین معلم و دانش‌آموز به وجود میاد (شادی، کد: رابطه متقابل).

همه نیاز به توجه داریم مخصوصاً سر کلاس که داریم آموزش می‌بینیم و اگر معلمی این توجه را داشته باشد صد درصد باعث ایجاد رابطه خوب و قوی و مفید می‌شود. منظورم رابطه‌ای است که باعث پیشرفت دانش‌آموز بشود یک رابطه دو طرفه. معلم به دانش‌آموز اهمیت می‌دهد و دانش‌آموز هم به معلم اهمیت می‌دهد و سعی می‌کند با پیشرفت به معلمش نشان بدهد که به معلم و درسش بها می‌دهد (زهرآ، کد: توجه فردی)

درک و آگاهی دانش‌آموز نسبت به معلم تأثیر بسیاری بر روابط مراقبتی دانش‌آموز و معلم دارد. درک دانش‌آموزان از معلم می‌تواند باعث شود که آنها اعتماد بیشتری به معلم داشته باشند و به راحتی با او همکاری کنند. همچنین آگاهی دانش‌آموزان از معلم می‌تواند تأثیر مثبتی بر روابط میان فردی داشته باشد و باعث ایجاد یک محیط صمیمی در کلاس شود (حمید، کد: سواد ارتباطی)

اگر صحبت‌های معلم مفید و کاربردی باشه خیلی میتونه به روابط کمک کنه مانند نصیحت درباره زندگی یا توضیحات درباره آینده میتونه به این روابط کمک کنه و از یه رابطه خشک و رسمی در بیاد (رامین، کد: گفت‌وگو با دانش‌آموزان)

با دقت به حرفهای معلممان گوش می‌کنیم و به او احترام می‌گذاریم و تا جایی که می‌توانیم درس می‌خوانیم تا او را خوشحال کنیم. چون معلممان را دوست دارم برایم خیلی مهم هست که بداند متوجه مهربانی و دلسوزی او شده‌ام (سارا، کد: احترام)

وقتی معلم با صبوری و دقت به حرف‌های دانش‌آموزش گوش میده باعث میشه تو دل من دانش‌آموز جا باز کنه و ما هم سر کلاسش با دقت به صحبت‌های معلم گوش بدیم. چراکه وقتی بدونم معلم داره برای حرف‌های من ارزش قائل میشه من هم سعی می‌کنم و موظفم که برای حرف‌های معلم ارزش قائل بشم و اینطوری بهم بیشتر نزدیک میشیم (شیوا، کد: با حوصله گوش دادن به دانش‌آموزان)

۲-۴ شیوه‌های آموزشی

دومین مقوله اصلی با فراوانی بالا در این موضوع، شیوه‌های آموزشی ($F=31$) است که از شش مقوله فرعی تشکیل شده که به ترتیب فراوانی عبارتند از: استفاده مناسب از روش آموزشی ($F=11$)، انتظارات واقع‌گرایانه از دانش‌آموزان ($F=9$)، تعامل دانش‌آموزان ($F=5$)، ایجاد سرگرمی و طنز ($F=4$)، پاسخ‌دهی ($F=1$) و در دسترس بودن معلم ($F=1$) است. در زیر گزیده‌هایی از پاسخ شرکت‌کنندگان در رابطه با این مقوله ارائه شده است:

معلم ما، در هنگام درس دادن سؤالاتی می‌پرسند و درس‌ها را با شیوه‌های جالبی توضیح می‌دهند. فعالیت‌های متنوعی ارائه می‌دهند و حتی سبک تدریس خود را به امید سرگرم کردن دانش‌آموزان تغییر می‌دهند (احمد، کد: استفاده از روش آموزشی مناسب)

انتظارات بالای معلم از عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر رابطه مراقبتی معلم و دانش‌آموز داشته باشد. اگر معلم انتظارات بالا و متعادلی داشته باشد این می‌تواند دانش‌آموزان را به رشد و پیشرفت دعوت کند؛ اما اگر انتظارات بیش از حد و بی‌ارتباط با توانایی‌ها و نیازهای دانش‌آموزان داشته باشد می‌تواند فشار و استرس روانی بر روی دانش‌آموزان ایجاد کند و رابطه مراقبتی را تحت تأثیر قرار دهد. من از معلم خودم انتظار دارم که به من احترام بگذارد و به نیازها و توانایی‌های من توجه کند. همچنین انتظار دارم که با راهنمایی‌ها و حمایت‌های من را در رسیدن به بالاترین پتانسیل تحصیلیم یاری کند (مینا، کد: انتظارات واقع‌گرایانه از دانش‌آموزان)

نشان دادن واکنش به رفتار مراقبتی معلم برای من بسیار مهم است. این کار باعث نشان دادن احترام، قدردانی و تشکر از تلاش‌هایی هست که معلم به من اختصاص می‌دهد. من این واکنش را از طریق بیان کردن احساساتم به معلمم. ارسال پیام یا دادن کارتهای تشکر و از راههای دیگر به او نشان می‌دهم (سارا، کد: تعامل دانش‌آموزان)

معلم با ایجاد فضای شاد ما را تشویق می‌کند و به همراه درس‌دادن برای ما شعر هم می‌خواند (احسان، کد: ایجاد سرگرمی و طنز)

زیاد تکلیف نمی‌داد و اگر دانش‌آموزان انجام نمی‌دادند زیاد توجه نمی‌کرد و یادش می‌رفت (رضا، کد: پاسخ‌دهی)

حضور فیزیکی معلم و اینکه بتونی معلم را از نزدیک ببینی و از صورت و نگاه معلم متوجه بشی بهت چه احساسی داره احساس مهم بودن خواهی داشت و وقتی کسی بهت بها بده ما هم بها میدیم (زهرا، در دسترس بودن معلم).

۳-۴ درک و حمایت

سومین مقوله اصلی در این موضوع مربوط به درک و حمایت ($F = 26$) می‌باشد که شامل پنج مقوله فرعی است که از لحاظ فراوانی به ترتیب عبارتند از محیط حمایتی ($F = 7$)، حمایت احساسی ($F = 6$)، رابطه برپایه اعتماد ($F = 5$)، جذب کامل ($F = 5$) و جابجایی انگیزشی ($F = 3$). در زیر گزیده‌هایی از پاسخ شرکت‌کنندگان در رابطه با این موضوع ارائه شده است:

وقتی دانش آموز نشان بدهد که با معرفت هست و قدر دان معلم و زحمت‌هایش هست حتماً معلم هم این قدر دانی دانش آموز در ذهنش می‌ماند و باعث می‌شود بیشتر هوای دانش آموز را داشته باشد و باز همین باعث می‌شود که دانش آموز هم به معلم نزدیک‌تر شود و رابطه و توجه بیشتر و بهتر شود (احسان، کد: محیط حمایتی)

برای معلم ما خیلی مهم بود چون دایماً ما را زیر نظر داشت و حال ما را می‌پرسید و از ما می‌خواست هر نظری داریم بدون نگرانی یا ترس بنویسیم او بارها در کلاس می‌گفت که دلسوز ما هست و با تلاش و کوشش در کلاس این را ثابت کرده بود و دوست داشت که ما هم بفهمیم که چقدر زحمت می‌کشد و تلاش بیشتری کنیم (شیوا، کد: حمایت احساسی)

اعتماد می‌تونه خیلی خوب باشه و ارتباط سالم شکل می‌گیره؛ یعنی از لحاظ درسی اعتماد می‌کنی که هر چی تدریس می‌کنه درسته و اینکه اگر رازی رو با معلم در میون گذاشتی به جایی درز نمی‌کنه و این یعنی ارتباط خوب و عالی (رامین، کد: ارتباط برپایه اعتماد)

توجه دقیق معلم به شاگردش تأثیر بسیار زیادی بر رابطه مراقبتی معلم و دانش آموز دارد. وقتی معلم به‌طور واقعی به نیازها و توانایی‌ها و مشکلات دانش آموز توجه می‌کند و از نزدیک با او در ارتباط است رابطه اعتماد و احترام بین آن‌ها تقویت می‌شود. توجه دقیق معلم به شاگردش نشان می‌دهد که دانش آموز برای معلم اهمیت و ارزش دارد و باعث می‌شود دانش آموز احساس شناخته‌شدن بکند (رضا، کد: جذب کامل)

اگر معلم وظیفه‌شناس باشد برای کمک به دانش‌آموزانش خیلی کارها می‌تواند انجام بدهد. یکی همین است که خودش را به جای دانش‌آموز بگذارد و شرایط دانش‌آموز را درک کند؛ که البته کار سختی هست اما معلم با تجربه و وظیفه‌شناس می‌تواند خودش را به جای دانش‌آموز بگذارد چون احساس مسئولیت دارد. یکی از راه‌های درک دانش‌آموزان صحبت با آن‌ها درباره شرایط درسی و شرایط زندگی‌شان هست (احمد، کد: جابجایی انگیزشی)

۴-۴ ویژگی‌های فردی معلم

مقوله اصلی پایانی در این موضوع، ویژگی‌های فردی معلم ($F = 17$) بود که شامل پنج مقوله فرعی می‌باشد که به ترتیب فراوانی عبارتند از: دلسوزی ($F = 5$)، تشویق ($F = 4$)، صداقت ($F = 4$)، صبر ($F = 2$)، و شجاعت برای شروع رابطه مراقبتی معلم ($F = 2$). در زیر گزیده‌هایی از پاسخ شرکت‌کنندگان در رابطه با این موضوع ارائه شده است:

اگر معلم به‌خوبی و به‌جا به دانش‌آموزان این دلسوزی را نشون بده و دانش‌آموزان هم بتوانند از این دلسوزی و مراقبت‌ها به درستی استفاده کنند و آگاه باشند یک سال خیلی خوب را برای یکدیگر رقم می‌زنند (شادی، کد: دلسوزی)

آن‌هایی که نمره خوب می‌گیرند را تشویق می‌کند و به آن‌هایی که نمره بدی گرفتند می‌گوید که دفعه بعدی جبران کنید (حمید، کد: تشویق)

وقتی معلم صادق است چه با خودش و چه با دانش‌آموزانش، باعث ایجاد اعتماد بیشتر دانش‌آموز به معلم می‌شود. معلمی که صادقانه اشتباهاتش رو می‌پذیرد، دانش‌آموزانش او را بیشتر باور دارند و بیشتر به او اعتماد می‌کنند. اعتماد بیشتر باعث نزدیک‌تر شدن دانش‌آموز و معلم به هم می‌شود و رابطه‌ها عمیق‌تر می‌شود (احمد، کد: صداقت)

وقتی معلم با صبوری و دقت به حرفهای دانش‌آموزش گوش می‌دهد باعث می‌شود و ما هم سر کلاسش با دقت به صحبت‌های او گوش دهیم. وقتی بدانم معلم برای حرفهای من ارزش قائل می‌شود من هم سعی می‌کنم که به حرفهای معلم با دقت گوش کنم و این باعث ارتباط بیشتر بین معلم و دانش‌آموز می‌شود (مینا، کد: صبر)

وقتی معلم که در کلاس قدرت دارد برای ارتباط با دانش‌آموزان پیش‌قدم می‌شود و این اجازه را می‌دهد که روابط صمیمانه‌تری با دانش‌آموزان داشته باشد دانش‌آموزان هم از این روی باز استقبال می‌کنند (زهرا، کد: شجاعت معلم در شروع ارتباط مراقبتی)

۵- نتیجه‌گیری

به‌طورکلی، می‌توان گفت از دید زبان‌آموزان شکل‌گیری ارتباط مراقبتی بین معلم-دانش‌آموز تحت تأثیر عوامل مختلفی هست که این عوامل شامل ارتباط و تعامل، روش‌های آموزشی، درک و حمایت و ویژگی‌های فردی معلم می‌باشد. بدین‌صورت که هرچه معلم نسبت به دانش‌آموز آگاهی بیشتری داشته باشد و در نتیجه به او توجه ویژه و فردی داشته باشد باعث ایجاد رابطه مراقبتی عمیق‌تری بین آن‌ها می‌شود و به همین ترتیب، دانش‌آموز هم احترام بیشتری برای معلم خود قائل می‌شود. باقری‌نویسی و فرمودی (۲۰۲۲) معتقدند ترکیب یادگیری و تدریس در کلاس درس و بررسی ویژگی‌های فراگیران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. به‌طورکلی، در محیط‌های آموزشی، باید مفهوم

«ارتباطات» به‌عنوان یک هدف اصلی مدنظر قرار گیرد. توجه به این ویژگی‌ها به پژوهشگران کمک می‌کند تا فاصله بین سیستم آموزشی کنونی و سیستم آموزشی ایده‌آل را به‌خوبی درک کنند. بنابر [بوینتون و بوینتون^۱ \(۲۰۰۵\)](#)، تعیین این نکته بسیار مهم است که وقتی با دانش‌آموزان با احترام رفتار می‌کنید، آن‌ها بیشتر تمایل دارند شما را تحسین کنند و دوست داشته باشند. همچنین، گفت‌وگو و گوش دادن صبورانه به دانش‌آموزان نیز تأثیر زیادی در ایجاد رابطه‌ی مراقبتی دارد که در نهایت بر یادگیری آن‌ها تأثیر مثبت می‌گذارد.

عامل مؤثر دیگر نیز روش تدریس معلم می‌باشد. معلم با استفاده درست از روش‌های مناسب مثل تدریس همراه با طنز و سرگرمی باعث جذب دانش‌آموز به درس می‌شود. [نِف و روسینسکی^۲ \(۲۰۲۱\)](#) دریافتند شوخی‌های خودجوش در کلاس درس زبان خارجی به معلمان اجازه می‌دهد تا {با دانش‌آموز} ارتباط برقرار کنند و به دانش‌آموزان انگیزه دهند. همچنین داشتن انتظارات به‌جا و مناسب، پاسخ‌دهی و در دسترس بودن معلم وقتی که دانش‌آموز به او احتیاج دارد می‌تواند باعث تقویت ارتباط مراقبتی معلم-دانش‌آموز شود که این خود نیز در پیشرفت درسی آن‌ها مؤثر خواهد بود. همچنین، بنابر [نظر یاسندی و همکاران \(۲۰۲۳\)](#) سیاست‌گذاران آموزشی کشور می‌توانند فضای آموزشی پویاتری ایجاد کنند که در آن امکان تعامل بیشتر زبان‌آموزان با یکدیگر و با معلم فراهم شود.

دانش‌آموزان معتقد هستند در محیطی که درک و حمایت می‌شوند می‌توانند درس را بهتر یاد بگیرند؛ چراکه چنین ارتباطی اعتماد بین آن‌ها ایجاد کرده و دانش‌آموز انگیزه لازم برای درس خواندن را کسب می‌کند و می‌داند که نیازها و اهداف او برای معلم بسیار مهم است. [گلدشتاین^۳ \(۲۰۰۲\)](#) نیز در این زمینه اشاره می‌کند که جابه‌جایی انگیزشی به معنی نادیده گرفتن انگیزه‌ها و تمایل فرد به نشان دادن برتری، حتی به‌طور موقت، در راستای اهداف و خواسته‌های فرد مراقبت‌شده (در اینجا منظور دانش‌آموز می‌باشد) است. در نتیجه، معلم را در کنار خود حس می‌کند و باعث ایجاد رابطه مراقبتی عمیق‌تری بین آن‌ها می‌شود.

در نهایت، دانش‌آموزان معتقدند ویژگی یا صفات فردی معلم نیز در این امر بسیار مؤثر است. این ویژگی‌ها همان‌طور که در بالا ذکر شد شامل صداقت، صبر، تشویق، دلسوزی و شجاعت معلم در شروع ارتباط صمیمانه با

---

1. Boynton and Boynton

2. Neff and Rucynski

3. Goldstein

دانش آموز است. به گفته [شاکلی-زلابک و همکاران^۱ \(۲۰۰۰\)](#)، اعتماد به افراد مستلزم این است که در روابط آسیب نبینند و از ارتباطات راضی باشند. همچنین، [تتگاه و اندرسون^۲ \(۲۰۰۷\)](#) دلسوزی معلم را همکاری با مشکلات دانش آموزان، درک نگرانی‌های آن‌ها و دیدن موقعیت‌ها از دیدگاه آن‌ها توصیف کردند ([نادینگر، ۲۰۱۲](#)). این موارد نیز می‌توانند در عمیق‌تر کردن ارتباط مراقبتی دانش آموزان مؤثر باشند. زمانی که معلم و دانش آموز با یکدیگر رابطه مراقبتی عمیقی داشته باشند، این امر می‌تواند به دانش آموز در ایجاد انگیزه و تمایل به درس خواندن و یادگیری بیشتر کمک شایانی کند.

نتایج این تحقیق با یافته‌های چندین مطالعه که به چند سازه از روابط مراقبتی معلم-دانش آموز پرداخته‌اند، هم‌راستا است؛ به‌عنوان مثال، [کوبرن و نلسون^۳ \(۱۹۸۹\)](#) به بررسی دانش آموزان دبیرستانی بومی آمریکا پرداختند. نتایج مطالعه آن‌ها نشان داد که معلمانی که به دانش آموزان گوش می‌دهند، دیدگاه‌های مثبت دارند، دانش آموزان را حمایت می‌کنند، در دسترس هستند، دانش آموزان را در فرایند یادگیری درگیر می‌کنند و اعمال آن‌ها را تأیید می‌کنند، معلمان مراقب محسوب می‌شوند. در مطالعه‌ای که [بوسورث \(۱۹۹۵\)](#) درباره دیدگاه‌های دانش آموزان نسبت به معلمان مراقب در سطح متوسطه انجام داد، دریافت که دانش آموزان، معلمان مراقب را به‌عنوان کسانی معرفی می‌کنند که در کارهای مدرسه به آن‌ها کمک می‌کنند، احترام می‌گذارند، تحمل‌پذیر و تشویق‌کننده هستند. همچنین، [چرنوبیل‌سکی و همکاران^۴ \(۲۰۱۵\)](#) دانشجویان مقطع کارشناسی در یک دانشگاه روسی را مورد بررسی قرار دادند تا ببینند چگونه ویژگی‌های مراقبتی معلمان زبان انگلیسی خود را درک می‌کنند. نتایج نشان داد که دانشجویان معتقدند معلمان نباید فقط دارای دانش باشند بلکه از لحاظ حرفه‌ای دارای ویژگی‌های مراقبتی نیز باشند.

نتایج این تحقیق پیامدهای مهمی برای معلمان، زبان آموزان، سیاست‌گذاران و توسعه‌دهندگان برنامه‌های درسی در بردارد. معلمان باید به اهمیت ایجاد و حفظ روابط عاطفی مثبت با دانش آموزان توجه کنند. این روابط می‌توانند به بهبود انگیزه و یادگیری زبان آموزان کمک کند. همچنین معلمان باید مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی خود را تقویت کنند تا بتوانند به‌طور مؤثرتری با دانش آموزان ارتباط برقرار کنند. از سوی دیگر، یادگیرندگان باید از فرصت‌های موجود برای ایجاد ارتباطات مثبت با معلمان استفاده کنند. این ارتباطات می‌توانند به افزایش اعتمادبه‌نفس و تسهیل فرآیند

-
1. Shockley-Zalabak et al.
  2. Tettegah and Anderson,
  3. Coburn and Nelson
  4. Chernoblisky et al.

یادگیری کمک کند. همچنین، یادگیرندگان باید تشویق شوند تا در فرآیند یادگیری فعال‌تر باشند و نظرات و احساسات خود را درباره روابط با معلمان بیان کنند.

از طرفی سیاست‌گذاران باید بر اهمیت روابط مراقبتی در برنامه‌های آموزشی تأکید کنند و اقداماتی برای تقویت این روابط در مدارس انجام دهند. برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی برای معلمان درباره ایجاد روابط مؤثر با دانش‌آموزان می‌تواند به بهبود کیفیت آموزش کمک کند. برنامه‌های درسی باید شامل فعالیت‌هایی باشند که به تقویت روابط معلم-دانش‌آموز کمک کنند، مانند کار گروهی و پروژه‌های مشترک. توسعه‌دهندگان برنامه درسی باید ابزارهایی برای ارزیابی کیفیت روابط مراقبتی در کلاس‌ها طراحی کنند تا بتوانند نقاط قوت و ضعف را شناسایی کنند.

این تحقیق نشان داد توجه به جنبه‌های زبان‌شناختی مانند معنای عبارات و الگوهای زبانی معلم، و جنبه‌های روان‌شناسی زبان همچون همدلی و درک متقابل، می‌تواند به ایجاد یک رابطه مراقبتی مؤثر بین معلم و دانش‌آموز منجر شود. در نتیجه، تقویت مهارت‌های زبانی در معلمان و طراحی محیطی که به تسهیل تعاملات زبانی مراقبتی پردازد، پیشنهاد می‌گردد.

تحقیقات آینده می‌توانند به بررسی تأثیرات فرهنگی بر ادراکات یادگیرندگان از روابط مراقبتی پردازند و تفاوت‌های موجود را تحلیل کنند. انجام مطالعات تطبیقی بین مدارس دولتی و خصوصی در مناطق مختلف می‌تواند به شناخت بهتر از عوامل مؤثر بر روابط معلم-دانش‌آموز کمک کند. پیشنهاد می‌شود که تحقیقات آینده به بررسی دقیق‌تری از ادراکات دانش‌آموزان بر اساس سن، جنسیت و سطح تحصیلی پردازند تا عوامل مؤثر شناسایی شوند. ایجاد و توسعه ابزارهایی برای سنجش کیفیت روابط مراقبتی در کلاس‌های زبان می‌تواند به محققان و معلمان در بررسی و بهبود این روابط کمک کند.

کتابنامه

- Aldrup, K., Klusmann, U., Lüdtk, O., Göllner, R., & Trautwein, U. (2018). Student misbehavior and teacher well-being: Testing the mediating role of the teacher-student relationship. *Learning and Instruction, 58*, 126-136. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2018.05.006>
- Ang, R. P. (2005). Development and validation of the teacher-student relationship inventory using exploratory and confirmatory factor analysis. *The Journal of Experimental Education, 74*(1), 55-74. <https://doi.org/10.3200/JEXE.74.1.55-74>
- Bagheri Nevisi, R., & Farmoudi, S. (2022). The relationship between extroversion/introversion, field dependence/field independence, and EFL learners' willingness to communicate. *Foreign Language Research Journal, 12*(1), 31-48. <https://doi.org/10.22059/jflr.2021.329752.883>
- Bai, L. Y., Li, Z. Y., Wu, W. X., Liu, L. Y., Chen, S. P., Zhang, J., & Zhu, J. N. Y. (2022). Student-teacher relationship: Its measurement and effect on students' trait, performance, and wellbeing in private college. *Frontiers in Psychology, 13*: 793483. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.793483>
- Berg, B. L. (2001). *Qualitative research methods for the social sciences*. Allyn and Bacon.
- Bosworth, K. (1995). Caring for others and being cared for: Students talk caring in schools. *Phi Delta Kappan, 76*(9), 686-693.
- Boynton, M., & Boynton, C. (2005). *The educator's guide to preventing and solving discipline problems*. Association for Supervision and Curriculum Development.
- Cassidy, W., & Bates, A. (2005). 'Drop-outs' and push-outs: Finding hope at a school that actualizes the ethic of care. *American Journal of Education, 112*(1), 66-102. <http://dx.doi.org/10.1086/444524>
- Chernoblisky, E., Kosheleva, E., & Kobzeva, N. (2015). Student views of a caring teacher in an undergraduate English language classroom in Russia. *Social and Behavioral Sciences, 166*, 303-308. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.12.528>
- Coburn, J., & Nelson, S. (1989). *Teachers do make a difference: What Indian graduates say about their school experience*. Report No. RC-017-103. Office of Educational Research and Improvement.
- Corbin, J., & Strauss, A. (1990). Grounded theory research: Procedures, canons, and evaluative criteria. *Qualitative Sociology, 13*(1), 3-21. <https://doi.org/10.1007/BF00988593>
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed method approaches* (4th ed.). Sage.
- Davis, H. A. (2003). Conceptualizing the role and influence of student-teacher relationships on children's social and cognitive development. *Educational Psychologist, 38*(4), 207-234. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3804_2
- Davis, H. A., Gabelman, M. M., & Wingfield, R. D. (2011). She let us be smart: Low-income African-American first-grade students' understandings of teacher closeness and influence. *The Journal of Classroom Interaction, 46*(1), 4-16.
- Dörnyei, Z. (2007). *Research methods in applied linguistics*. Oxford University Press.
- Ferreira, M. M., & Bosworth, K. (2001). Context as a critical factor in young adolescents' concepts of caring. *Journal of Research in Childhood Education, 15*(1), 117-128.

- <http://dx.doi.org/10.1080/02568540009594780>
- Gao, L. X., & Zhang, L. J. (2020). Teacher learning in difficult times: Examining foreign language teachers' cognitions about online teaching to tide over COVID-19. *Frontiers in Psychology, 11*, 2396. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.549653>
- Garza, R., Alejandro, E. A., Blythe, T., & Fite, K. (2014). Caring for students: What teachers have to say. *International Scholarly Research Notices, 1-7*. <https://doi.org/10.1155/2014/425856>
- Goldstein, L. S. (2002). Reclaiming caring in teaching and teacher education. Peter Lang.
- Jederlund, U., & Rosen, T. V. (2022). Teacher–student relationships and students' self-efficacy beliefs. Rationale, validation and further potential of two instruments. *Education Inquiry, 14*(4), 429-553. <https://doi.org/10.1080/20004508.2022.2073053>
- Jeffery, A. J., Auger, R.W., & Pepperell, J. L. (2013). "If we're in trouble, they're always there": A qualitative study of teacher-student caring. *The Elementary School Journal, 114*(1), 100-116.
- Kuchartz, U. & Radiker, S. (2019). Analyzing qualitative data with MAXQDA: Text, audio, and video. Springer
- Lee, Q. A. Y., & Yuen, M. (2019). The role of teacher care in determining academic success of community college students: a case study from Hong Kong. *Pastoral Care in Education, 37*(2), 94-107. <https://doi.org/10.1080/02643944.2019.1618376>
- Lee, R. M. (2004) Recording technologies and the interview in sociology, 1920–2000. *Sociology 38*(5), 869–889. <https://doi.org/10.1177/0038038504047177>
- Logstrup, K. E. (1997). *The ethical demand*. University of Notre Dame Press.
- Longobardi, C., Settanni, M., Berchiatti, M., Mastrokourou, S., & Marengo, D. (2023). Teachers' sentiment about physical appearance of primary school students: associations with student–teacher relationship quality and student popularity among classroom peers. *Social Psychology of Education, 26*, 383-403. <https://doi.org/10.1007/s11218-022-09749-9>
- Longobardi, C., Settanni, M., Lin, S., Fabris M. A. (2021). Student–teacher relationship quality and prosocial behaviour: the mediating role of academic achievement and a positive attitude towards school. *Educational Psychology, 91*(2), 547–562. <https://doi.org/10.1111/bjep.12378>
- Monzo, L., & Rueda, S. (2001). Professional roles, caring, and scaffolds: Latino teachers' and para educators' interactions with Latino students. *American Journal of Education, 109*(4), 438-471. <http://dx.doi.org/10.1086/444335>
- Murray, C., & Zvoch, K. (2011). The inventory of teacher-student relationships: Factor structure, reliability, and validity among African American youth in low-income urban schools. *Journal of Early Adolescence, 31*(4), 493–525. <https://doi.org/10.1177/0272431610366250>
- Neff, P., & Rucynski, J. (2021). The English classroom as 'warai no ba': Instructor views on humor and language learning in Japan. *International Journal of Educational Research Open, 2*, 100070. <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2021.100070>
- Noddings, N. (1988). An ethic of caring and its implications for instructional arrangements. *American Journal of Education, 96*(2), 215–230. <http://doi.org/10.1086/443894>
- Noddings, N. (2012). The language of care ethics. *Knowledge Quest, 40*(4), 52-56.
- Noddings, N. (2013). *Caring: A relational approach to ethics and moral education* (3rd ed.). University of California Press.
- Pasandi, S., Bagherzadeh Kasmani, M., & Ahangari, S. (2023). Microgenetic analysis in an EFL

- Context: The effects of teacher and peer scaffolding on reading comprehension pedagogy. *Journal of Foreign Language Research*, 13(1), 59-78.
<http://doi.org/10.22059/jflr.2022.338520.935>
- Rabjerg, B. (2017). Løgstrup's ontological ethics: An analysis of human interdependent existence. *Res Cogitans*, 12(1), 93-110. <https://doi.org/10.7146/rc.1296646>
- Roza, J. M. G., Frenzel, A. C., & Klassen, R. M. (2021). The teacher-class relationship: A mixed-methods approach to validating a new scale. *Zeitschrift für Pädagogische Psychologie*, 36(1-2), 1-18. <https://doi.org/10.1024/1010-0652/a000328>
- Ruslin, R., Mashuri, S., Abdul Rasak, M. S., Alhabsyi, F., & Syam, H. (2022). Semi-structured Interview: A methodological reflection on the development of a qualitative research instrument in educational studies. *IOSR Journal of Research & Method in Education (IOSR-JRME)*, 12(1), 22-29. <https://doi.org/10.9790/7388-1201052229>
- Saxer, K., Schnell, J., Mori, J., & Hascher, T. (2024). The role of teacher-student relationships and student-student relationships for secondary school students' well-being in Switzerland. *International Journal of Educational Research Open*, 6, 100318.
<https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2023.100318>
- Seale, C., & Silverman, D. (1997). Ensuring rigour in qualitative research. *The European Journal of Public Health*, 7(4), 379-384. <https://doi.org/10.1093/eurpub/7.4.379>
- Shockley-Zalabak, P., Ellis, K., & Winograd, G. (2000). Organizational trust, what it means, why it matters. *Organizational Development Journal*, 18, 35-48.
- Skærbæk, E. (2011). Navigating in the landscape of care: a critical reflection on theory and practice of care and ethics. *Health Care Anal*, 19(1), 41-50. <https://doi.org/10.1007/s10728-010-0157-5>
- Song, L., Luo, R., & Zhan, Q. (2022). Toward the role of teacher caring and teacher-student rapport in predicting English as a foreign language learners' willingness to communicate in second language. *Frontiers in Psychology*, 13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.874522>
- Sun, X., Mainhard, T., & Wubbles, T. (2017). Development and evaluation of a Chinese version of the Questionnaire on Teacher Interaction (QTI). *Learning Environments Research*, 21, 1-17.
<https://doi.org/10.1007/s10984-017-9243-z>
- Tettegah, S., & Anderson, C. J. (2007). Pre-service teachers' empathy and cognitions: statistical analysis of text data by graphical models. *Contemporary Educational Psychology*, 32(1), 48-82.
<https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2006.10.010>
- Teven, J. J., & McCroskey, J. C. (1997). The relationship of perceived teacher caring with student learning and teacher evaluation. *Communication Education*, 46(1), 1-9,
<https://doi.org/10.1080/03634529709379069>
- Tosolt, B. (2008). Differences in students' perceptions of caring teacher behaviors: The intersection of race, ethnicity, and gender. *Race, Gender & Class*, 15(1-2), 274-288.
- White, B. (2003). Caring and the teaching of English. *Research in the Teaching of English*, 37(3), 295-328. <https://doi.org/10.58680/rte20031774>

ضمائم: سؤالات مصاحبه با زبان آموزان

برخی از سؤالاتی که در جلسه مصاحبه مطرح شد به شرح زیر است:

۱. با شنیدن کلمه مراقبت چه کلماتی به ذهن شما خطور می‌کند؟
۲. چگونه معلم شما را به مطالعه زبان انگلیسی تشویق می‌کند؟
۳. در حین تدریس چگونه معلم شما را درگیر یادگیری نگه می‌دارد؟
۴. چگونه به معلم به احساسات دانش آموزان در کلاس توجه می‌کند؟
۵. وقتی از دست دانش آموزان عصبانی می‌شود چه می‌کند؟
۶. وقتی دانش آموزان شما نمرات خوب یا بد می‌گیرند چه می‌کنید؟
۷. نظر شما در مورد معلم شوخ و بامزه چیست؟ چرا؟
۸. معلم محتوای درسی را چگونه ارائه می‌کند؟
۹. پیشرفت تحصیلی دانش آموزان چقدر برای معلم شما اهمیت دارد؟
۱۰. چگونه مدارس می‌توانند مراقبت در میان گروه‌های اجتماعی، قومی، طبقاتی و جنسیتی را در نظر بگیرند؟
۱۱. توجه بالای معلم بر نمرات دانش آموز چه تاثیری بر روابط مراقبتی معلم و دانش آموز می‌گذارد؟
۱۲. قدردانی اجتماعی معلم از دانش آموز چگونه بر روابط مراقبتی معلم و دانش آموز تأثیر می‌گذارد؟
۱۳. قدردانی فرهنگی معلم از دانش آموزان چگونه بر رابطه مراقبتی معلم و دانش آموز تأثیر می‌گذارد؟
۱۴. به نظر شما انتظارات بالا از عملکرد تحصیلی دانش آموزان چگونه بر رابطه مراقبتی معلم و دانش آموز تأثیر می‌گذارد؟
۱۵. کاهش انتظارات تحصیلی معلم چگونه بر روابط مراقبتی معلم و دانش آموز تأثیر می‌گذارد؟
۱۶. توجه دقیق معلم به شاگردش چگونه بر روابط مراقبتی معلم و دانش آموز تأثیر می‌گذارد؟
۱۷. گفته شده که: «معلمان باید خود را به جای دانش آموزان بگذارند تا بتوانند آن‌ها را در رسیدن به اهدافشان کمک کنند.» نظر شما در این باره چیست؟ چگونه معلم می‌تواند این کار را انجام دهد.
۱۸. چگونه شما به معلم نشان می‌دهید که از مراقبت او برخوردار شده‌اید؟
۱۹. درک و آگاهی معلم نسبت به دانش آموز چه تاثیری بر روابط مراقبتی دانش آموز و معلم دارد؟
۲۰. اگر معلم بداند چگونه با دانش آموزان تعامل داشته باشد چه تاثیری بر روابط مراقبتی بین آن‌ها دارد؟
۲۱. چگونه معلم می‌تواند رفتار مراقبتی خود را بر اساس واکنش‌ها و پاسخ‌های دانش آموزان تنظیم کند؟
۲۲. گوش دادن صبورانه معلم به دانش آموزان چگونه بر روابط مراقبتی معلم و دانش آموز تأثیر می‌گذارد؟
۲۳. صادق بودن با دانش آموزان چگونه بر روابط مراقبتی معلم و دانش آموز تأثیر می‌گذارد؟

۲۴. چگونه اعتماد معلم به دانش آموزان و توانایی های آن‌ها، بر رابطه مراقبتی معلم و دانش آموز تأثیر می‌گذارد؟
۲۵. چگونه امید معلم به رشد دانش آموزانش از طریق مراقبت‌هایی که به آن‌ها می‌کند افزایش می‌یابد؟
۲۶. شهادت معلم برای شروع یک رابطه دلسوزانه با دانش آموزانش چگونه بر روابط مراقبتی معلم و دانش آموز تأثیر می‌گذارد؟
۲۷. زمانی که معلم به هر دانش آموز اختصاص می‌دهد چه نقشی در رابطه مراقبتی معلم و شاگرد دارد؟
۲۸. نقش حضور فیزیکی و در دسترس بودن عاطفی معلم در هنگام نیاز دانش آموزان در رابطه مراقبتی معلم و دانش آموز چیست؟
۲۹. نقش صحبت معلم با دانش آموزان در رابطه مراقبتی معلم و دانش آموز چیست؟